

I. POJĘCIE PRACY. POGŁĄDY NA TEMAT PRACY CZŁOWIEKA W PRZESZŁOŚCI I WSPÓŁCZEŚNIE	19
1. Pojęcie pracy	19
1.1. Historyczne przemiany w rozumieniu pracy	19
1.2. Czesława Strzeszewskiego próba zdefiniowania pojęcia pracy	22
1.3. Praca i jej rodzaje w ujęciu Czesława S. Bartnika	26
1.4. Inne definicje pracy	29
2. Idea pracy w Starym Testamencie	31
2.1. Praca Boga jako wzór dla pracy człowieka	31
2.2. Boży nakaz: obowiązek pracy – człowiek powołany do pracy	35
2.3. Skutki grzechu pierworodnego dla człowieka pracy	37
2.4. Ochrona pracy	40
3. Praca w Nowym Testamencie	42
3.1. Praca w życiu i nauczaniu Jezusa Chrystusa	42
3.2. Problematyka pracy w pismach św. Pawła	45
4. Wartość pracy w myśli patrystycznej	48
5. Świętego Tomasza z Akwinu myśl o pracy	53
6. Nauczanie społeczne Kościoła o pracy ludzkiej w XIX, XX i na początku XXI wieku	59
6.1. Zagadnienie pracy w XIX wieku	59
6.2. Nowe elementy ujmowania pracy ludzkiej w encyklikach Piusa XI i Jana XXIII. Głos teologów katolickich	62
6.3. Praca ludzka w konstytucji <i>Gaudium et spes</i> , encyklice <i>Populorum progressio</i> i nauczaniu Jana Pawła II	65

II. WARTOŚĆ PRACY I JEJ MIEJSCE W ŻYCIU CZŁOWIEKA	73
1. Godność osoby ludzkiej źródłem godności pracy	74
1.1. Godność człowieka jako wartość ontologiczna i jej normatywny charakter	74
1.2. <i>Pismo Święte</i> o godności człowieka	77
1.3. Nauczanie ojców Kościoła i Magisterium Kościoła o godności człowieka	81
1.4. Godność osoby ludzkiej a godność pracy	85
2. Podmiotowy i przedmiotowy wymiar pracy	88
2.1. Rola podmiotowego wymiaru pracy	88
2.2. Praca w aspekcie przedmiotowym	94
3. Relacje między pracą a kapitałem realnym	98
3.1. Konflikt czy koegzystencja?	98
3.2. Zasada pierwszeństwa pracy przed kapitałem	101
4. Rola pracy w wychowaniu człowieka i jej wartość dla rodziny	106
4.1. Miejsce pracy w procesie wychowania	106
4.2. Wychowanie przez pracę i do pracy w rodzinie	110
4.3. Pozawychowawcze zadania pracy w rodzinie	113
4.4. Ochrona pracy w służbie rodziny	114
5. Społeczny wymiar pracy ludzkiej	116
5.1. Praca jako czynnik tworzenia więzi społecznych	116
5.2. Społeczne uzasadnienie obowiązku pracy	120
5.3. Społeczny wymiar zawodu	122
5.4. Praca w służbie narodu i cywilizacji. Miejsce pracy w procesie globalizacji	124
6. Praca a kultura	126
7. Duchowe wymiary pracy	132
7.1. Praca uczestnictwem w dziele Stwórcy	132
7.2. Praca jako realizacja powołania do świętości	135
7.3. Sakralny charakter odpoczynku	137
7.4. Jezus Chrystus wzorem pracownika	138
7.5. Odkupieńczy i eschatologiczny sens pracy	138
7.6. Moralne doskonalenie człowieka przez pracę	142
7.7. Praca a modlitwa	144
 III. PRAWO DO PRACY I PRAWA ZWIĄZANE Z PRACĄ	 147
1. Prawo do pracy	148
2. Obowiązek pracy	153
2.1. Uzasadnienie obowiązku pracy	153
2.2. Praca jako powołanie człowieka	155

2.3. Społeczne aspekty obowiązku pracy	158
2.4. Sankcje przymusu	159
3. Prawo do sprawiedliwej płacy, prawo do zabezpieczeń i innych świadczeń socjalnych	162
3.1. Sprawiedliwa płaca jako prawo człowieka pracy	162
3.2. Personalistyczne podstawy słusznej płacy	164
3.3. Elementy słusznej płacy	168
3.4. Prawo do zabezpieczeń i świadczeń socjalnych jako ochrona pracownika i jego rodziny	171
4. Prawo do posiadania własności i do jej użytkowania	174
4.1. Prawo do posiadania własności i do jej użytkowania w ujęciu nauki społecznej Kościoła	174
4.2. Personalistyczne uzasadnienie posiadania własności i jej użytkowania	180
4.3. Źródła własności	185
4.4. Indywidualny i społeczny charakter własności	186
4.5. Czy istnieje ambiwalencja prawa do własności?	192
4.6. Własność jako podstawa porządku społecznego	195
5. Prawo do zrzeszania się i prawo do strajku	199
5.1. Związki zawodowe jako jedna z form realizacji prawa do zrzeszania się	199
5.2. Strajk – jedna z metod działania związków zawodowych	204
5.3. Lokaut sposobem ochrony interesów pracodawcy	209
6. Prawo do partycypacji i prawo do awansu	210
6.1. Prawo do partycypacji w zarządzaniu, własności i zyskach	210
6.2. Prawo do awansu	214
7. Prawo do czasu wolnego i do wypoczynku	215
7.1. Odpoczynek i czas wolny w katolickiej nauce społecznej	215
7.2. Wartość czasu wolnego i odpoczynku w życiu człowieka	218

IV. HUMANIZACJA PRACY KLUCZEM DO ROZWIĄZANIA

KWESTII SPOŁECZNEJ	225
1. Miejsce pracy w rozwiązaniu kwestii społecznej w nauczaniu papieży	228
2. Przeciwdziałania bezrobociu	234
2.1. Zjawisko bezrobocia i jego typy	234
2.2. Stanowisko Kościoła w kwestii bezrobocia	239
2.3. Negatywne skutki bezrobocia	246
3. Ochrona pracy kobiet	252
3.1. Godność i powołanie kobiety	252
3.2. Dowartościowanie roli i pracy kobiety	256
4. Problem pracy nieletnich i niepełnosprawnych	261
4.1. Dzieci i młodzież w świecie pracy	261
4.2. Praca osób niepełnosprawnych	264
5. Dowartościowanie pracy na roli	266

6. Inne postulaty humanizacyjne pracy	270
6.1. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy	270
6.2. Humanizacja społecznej i technicznej organizacji pracy	272
7. Mondragón Corporación Cooperativa przykładem zhumanizowanego systemu pracy.....	275
Zakończenie	281
Wykaz skrótów	291
Bibliografia	297